

28.8.2020

Koronavirusnäytteiden ottamisen kriteerit ja ohje potilaalle, jolta on otettu koronavirusnäyte

Mukailtu PPSHP:n infektioiden torjuntayksikön 27.8.2020 päivitettyä ohjetta.

1. Lasten näytteenottokriteerit

- Lapsella on huoltajan tai terveydenhuollon ammattilaisen arvion mukaan koronavirusinfektioon sopivia selviä oireita (kuume, yskä, hengenahdistus, nuha, kurkkukipu, lihaskivut, pahoinvointi, ripuli)
- **Jos oireilu on hyvin lievää**, eikä lapsi ole altistunut varmistetulle koronavirustapaukselle eikä perheestä/lapsen lähipiiristä kukaan ole matkailnut ulkomailla edeltävän 14 vrk:n aikana, **oireita voi seurata kotona ilman testaamista**. Oireinen lapsi ei kuitenkaan voi mennä kouluun tai varhaiskasvatukseen. Jos oireet seurannassa kokonaan väistyvät, ei testiin tarvitse mennä, vaan kouluun/varhaiskasvatukseen voi palata yhden oireettoman päivän jälkeen.
- Näytettä ei tarvitse ottaa, jos lapsella on allerginen nuha, yksittäisiä aivastuksia tai jos hänen nenänsä alkaa valua ulos mennessä, mutta oireilu loppuu sisätiloissa tai oireiluun on jokin muu selkeä syy.
- **Saman perheen sairastuneista riittää yhden henkilön testaaminen**. Kaikkia perheenjäseniä ei ole tarpeen testata. Jos näyte on positiivinen, testataan kaikki perheen oireiset.
- Jos lapsen hengitystieoireet pitkittyvät, häntä ei tarvitse testata toistuvasti, kunhan oirekuva pysyy samanlaisena.

2. Aikuisten näytteenottokriteerit

- Henkilöt, joilla on koronavirusinfektioon sopivia selviä oireita (kuume, yskä, hengenahdistus, nuha, kurkkukipu, lihaskivut, pahoinvointi, ripuli)
  - **vuodeosastolle otettaville "kiireellinen näyte"**.
- Potilaat, jotka sairastuvat osastohoidon aikana koronavirusinfektion oireisiin (ei aspiraatiopneumonia) **"kiireellinen näyte"**.
- Vuodeosastolle otettavat potilaat, joilla on ulkomaanmatka tai altistus koronapositiiviseen henkilöön 14 vrk sisällä ennen osastolle ottamista, vaikka hänellä ei olisi infektiioireita. Tällaisesta potilaasta otetaan osastolle tulovaiheessa - CV19NhO näyte ja häntä hoidetaan kosketus- ja pisaravarotoimin **tulosyyn mukaisella osastolla**. Jos hänelle tulee infektion oireita osastohoidon aikana, - CV19NhO näyte otetaan uudelleen.
  - **vuodeosastolle otettaville potilaille "kiireellinen näyte"**.

28.8.2020

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö

- Kaikki sote-henkilöstö, joilla on koronavirusinfektioon sopivia selviä oireita (kuume, yskä, hengenahdistus, nuha, kurkkukipu, lihaskivut, pahoinvointi, ripuli)
  - työnantaja ohjeistaa sote-henkilöstön näytteenottoa (työterveyshuolto, tk)
  - **Tällä menettelyllä pyritään saamaan kiinni mahdollisimman pian altistustilanteet osastopotilaiden ja vanhusten keskuudessa**
- Potilaat ohjataan näytteenottoon ensisijaisesti terveyskeskuksen flunssapoliklinikalle puhelinyhteydenoton jälkeen, p. 0408600090
- Positiivinen vastaus ilmoitetaan puhelimitse. Negatiivista vastausta ei ilmoiteta, se on luettavissa omakanta.fi-palvelussa. Tarvittaessa voidaan sopia tekstiviesti-vastaus negatiivisesta tuloksesta.

4. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikkö (sairaalat, terveyskeskusten vuodeosasto, pitkäaikaishoidon ja hoivan toimintayksiköt):

- näytteitä otetaan tarvittaessa epidemian laajuuden selvittämiseksi, jos yksikössä todetaan koronavirustartunta
- **Kartoitus ja näytteenotto kunnan tartuntataudeista vastaavan lääkärin tai Infektioiden torjuntayksikön ohjeistuksen mukaan**

Ohje henkilölle, jolta on otettu COVID-19 -näyte

1. Sinulta on otettu koronanäyte, mutta sinua ei ole määrätty altistuskaranteeniin

- Pysytkö kotona ja vältä sosiaalisia kontakteja, kunnes saat näytevastauksen. Jos vastaus on negatiivinen, voit elää normaalisti, mutta muista, että kaikki hengitystieinfektiot tarttuvat. Jos testituloksella on negatiivinen, myös lapsi voi palata kouluun tai varhaiskasvatukseen, kun hän on parantumassa, vaikka oireet eivät olisi kokonaan väistyneet.
- Jos tuloksen saaminen viivästyy, voi kouluun/varhaiskasvatukseen/töihin palata yhden oireettoman päivän jälkeen, jos ei ole altistunut varmistetulle koronavirustapaukselle eikä perheestä kukaan ole matkailut ulkomailla edeltävän 14 vrk aikana.
- Oireettomat perheenjäsenesi voivat liikkua normaalisti kodin ulkopuolella, jos kenelläkään perheessä ei ole todettu koronaa tai näytevastauksia ei ole vastattu.

2. Jos olet terveyden- ja sosiaalihuollon potilaita hoitavaa henkilökuntaa, jolla on akuutin infektion oireita:

- Pysy pois töistä, kunnes saat negatiivisen vastauksen ja olet työkykyinen.
- Jos olet voimakasoireinen -> pysytkö kotona sairaalalla, vaikka näytevastaus olisi negatiivinen (kaikki hengitystieinfektiot tarttuvat!).
- Jos olet lieväoireinen, työkykyinen ja näytevastaus on negatiivinen, voit tulla töihin, mutta käytä kirurgista suu-nenäsuojusta.

28.8.2020

- Jos epäilet, että oireesi johtuu jostain muusta syystä (heinänuha, ärtyvä suoli tms.) kuin tarttuvasta taudista niin käytä töissä suu-nenäsuojusta siihen saakka, kunnes saat näytevastauksen.
- Jos olet hoitanut koronapotilasta ilman asianmukaista suojausta tai sinut on määrätty altistuskaranteeniin -> pysytele kotona 14 vrk, vaikka näyte olisi negatiivinen.

3. Jos sinulla on ollut lähikontakti positiiviseen koronapotilaaseen ja sinut on määrätty altistuskaranteeniin

- Näissä tapauksissa sinulle on ilmoitettu karanteenin tarpeesta
- Pysytele kotona ja vältä sosiaalisia kontakteja 14 vrk altistuksesta, vaikka näyte olisi negatiivinen.

4. Näytevastauksen ilmoittaminen

- Kuulet näytteenottavalta henkilökunnalta, miten saat vastauksen sekä viiveen näytevastauksen saamiseen. Vastauksen saaminen voi kestää 1-3(4) vrk:tta. Näytevastaus tulee Omakantaan.
- Alle 10-vuotiaan lapsen vastauksen voi tarkistaa vanhemman tunnuksella Omakannasta
- Yli 10-vuotiaan lapsen vastausta tai jos sinulla ei ole mahdollisuutta käyttää internettiä, voit kysyä näytteen ottaneesta yksiköstä tai sopia tekstiviestivastauksesta
- Positiivinen näytevastaus ilmoitetaan aina puhelimitse.

Muista hyvä käsi- ja yskimishygieneia sekä turvavälit!

Kuusamossa 28.8.2020

Hanna Raittinen
ylilääkäri

Pirkko Määttä
hygieniahoitaja

